

Testközelben az Észak-Atlanti Szövetség A NATO főtitkárhelyettese a Budapesti Corvinus Egyetemen

A Corvinus hallgatói nem csak az útlezárások révén kerülhettek „kapcsolatba” az október elején Budapesten megrendezett NATO védelmi miniszteri csúcstalálkozó résztvevőivel, hiszen egyetemünk vezetőinek meghívására 2008. október 9-én, egy csütörtöki délutánon *Jean Francois Bureau*, a NATO főtitkárhelyettese tartott előadást az egyetem érdeklődő hallgatóinak, a védelmi szövetség előtt álló, új típusú biztonsági kihívásokról és az ezekre adható lehetséges válaszokról.

Az előadásból egyértelműen kiderült az, ami a „szakavatottak” számára korábban is alapvetően világos volt: a NATO ma már nem az a klasszikus, a hidegháború kétpólusú rendszerében értelmezett „katonai blokk”, ahogyan azt sokan még hazánk csatlakozása idején is gondolták. Sokkal inkább tekinthető egy rugalmas, a modern világ biztonsági kihívásaira válaszolni képes funkcionális és egyúttal globális biztonsági szervezetnek, amely a hidegháborús kétpólusú világrend, területi alapú megosztottság, és nukleáris elrettentés elvei helyett egy sokpólusú, változatos fenyegetésekkel terhelt világrendben vállal konfliktuskezelési feladatokat, tagállamainak határain kívül is.

Ennek kapcsán különösen elgondolkodtató volt Bureau úr azon megjegyzése, amely szerint a NATO elsődlegesen nem saját katonai jelenlétét tekinti a biztonság alapkövének az egyes krízishelyzetekben (mint például Afganisztán), hanem azt a képességet és szándékot, hogy a terület saját lakosai számára teremtsen meg saját biztonságuk fenntartásának feltételeit, lehetőségeit.

Ahogy arra előadásának címe is utalt, a főtitkárhelyettes kitért a bizton-

ság új dimenzióira, amelyekkel az emberiség globális szinten szembesül a XXI. században. A terrorizmus elleni harc kihívásai és nehézségei mellett szó esett a klímaváltozás jelentette kockázatokról és az energiabiztonság ügyéről is. Előadása is alátámasztotta azt a fontos felismerést, hogy ezek a kérdések nem csak a makrogazdaság és bizonyos elméleti tárgykörök elszigetelt szintjén jelennek meg, hanem igenis rendelkeznek konkrét biztonsági dimenzióval, ahol a feladat elsősorban a kockázatok felismerése és megelőzése. Az új veszélyek elleni harc, amint azt Bureau úr is elmondta, csakis a civil és katonai szférák, a szövetségen belüli és kívüli szereplők együttműködése révén érhet el sikereket.

Az általános fenyegetések és kihívások mellett az előadó kitért olyan, nagyon is aktuális és kézzelfogható problémákra is, mint például a humanitárius tengeri szállítmányok védelmének biztosítása a somáliai partok mentén, vagy az Afganisztánba irányuló csapaterősítések felajánlása körül kialakult vita. Ilyen jellegű témák konkrétan szerepeltek is a budapesti értekezlet napirendjén, így a hallgatóság gyakorlatilag „első kézből” kaphatott híreket erről az eseményről.

Előadása végén a főtitkárhelyettes válaszolt a hallgatóság kérdéseire is, amelyek különösen hasznosak voltak abból a szempontból, hogy megjelentek közöttük a szervezettel kapcsolatos tipikus sztereotípiák, a közvélemény szokásos megnyilvánulásai. Felmerült például, hogy miképpen érhetne el a NATO nagyobb ismertséget és bizalmat a szövetségen kívüli (jórészt harmadik világbeli) országok lakosainak körében, akár hasonló tájékoztató előadások megtartása

révén. Úgyszintén elhangzott a „van-e deklarált ellensége a NATO-nak” kérdés is. – Természetesen nincsen, éppen a funkcionális fenyegetések jellege miatt, amelyek nem köthetők államokhoz – hangzott a válasz.

Szó esett a grúz biztonsági helyzetről és a NATO Oroszországhoz fűződő jelenlegi viszonyáról is. Utóbbi kapcsán a főtitkárhelyettes nyomatékosan hangsúlyozta azt a fontos tényt, hogy az új biztonsági környezetben a hidegháborús mintájú „Nyugat-Kelet” szembenállás Oroszország viszonylatában már nem értelmezhető, ugyanakkor tisztában kell lenni az erősödő orosz fél egyre határozottabb érdekérvényesítő akaratával és képességével, és figyelemmel kell kísérni, hogy Oroszország betartja-e a vállalt kivonulást a grúz területekről.

A szintén örökzöldként ismert „lesz-e valaha önálló EU-haderő” kérdésre válaszul Bureau úr felhívta a figyelmet arra, hogy a NATO és az EU-tagok közti minden eddiginél nagyobb létszámú átfedés a két szervezet intenzívebb együttműködését igényli, kiemelve azon pozitív példákat is, amikor az Európai

Unió képes volt konkrét feladatok átvételére a NATO-tól – például a boszniai békefenntartó műveletek koordinációja esetében.

Az előadás nagy érdeme volt az áttekinthető struktúra és a könnyed érthetőség. További pozitívumként értékelhető, hogy mindez nem afféle „szakbarbár” szeminárium volt, hanem világosan és mindenki számára érthetően osztotta meg a hallgatósággal a Szövetség működésének elvi alapjait, és tisztázott gyakran emlegetett félreértéseket. Az előadás bebizonyította, hogy a nemzetközi szervezetek és egyetemünk közti életszerű kapcsolódások nemcsak hogy lehetségesek, de jelentős érdeklődés is övezi őket. Reméljük, a jövőben, hasonló konferenciák alkalmával más nemzetközi szervezetek képviselőit is üdvözölhetjük hallgatóink körében, teret adva ezzel – amint azt Bureau úr is megfogalmazta – a közös gondolkodásnak és tudásmegosztásnak a nemzetközi környezet különböző kérdéseiről, kihívásairól.

DINA MÁTYÁS

Hogyan hidaljuk át a tudás hiányát?

Steve Ballmer a Budapesti Corvinus Egyetemen

Egyetemünk vendége volt 2008. május 14-én Steve Ballmer, a Microsoft vezérigazgatója. Előadás helyett a hallgatók kérdéseire válaszolt, szisztematikusan kifejtett nézeteit ezért leginkább a Wall Street Journal 2008. június 5-i számában megjelent, Bridging the Fulda Skills Gap című cikkéből ismerhetjük meg.

Érdekes kérdés, hogy mely régiók gazdasága fejlődött a legnagyobb mértékben az elmúlt évtizedben. Az emberek többsége Ázsiát mondaná. Kétségtelen, hogy Kína és India kapja a legnagyobb figyelmet, ám a tények azt mutatják, hogy a leggyorsabban Közép- és Kelet-Európa fejlődött.

Miben rejlik e régió kimagasló sikere? Mindenekelőtt abban, hogy a tervgazdaságról a szabad piac felé történő elmozdulás teret biztosított az innovatív képességeknek és megjelent a siker iránti vágy. Bár a Szovjetunió volt az első állam, amely embert küldött az űrbe, a kommunizmus mégis évtizedekig gátat szabott a vállalkozások fejlődésének. Mindez megakadályozta azon innováció alapú tevékenységek fejlődését, amelyek a fenntartható gazdasági jólét alapjai.

Bár a kommunizmus elnyomta a vállalkozásokat és a kezdeményezést, mégis maga után hagyta a siker alapvető összetevőjét: a jól képzett munkaerőt. Egy olyan oktatási infrastruktúrát, amely nagy hangsúlyt helyez a tudományokra (matematikára), valamint magába foglalja az ipari képzést és egyetemeket egyaránt, lehetővé teszi a régió számára, hogy jelentős számú mérnököt, kutatót és tudóst képezzen. Oroszországban

például évente ugyanannyi tudós és műszaki szakember végez, mint Indiában, holott lakossága mindössze nyolcada India lakosságának.

A felszínen a kilátások fényesek maradnak. Az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank a lassuló gazdasági növekedés ellenére 2008-ra a régióban 6 százalékos növekedést jelez, amit mindössze fél százalékponttal korrigáltak. Számos szakértő szerint ez a régió a következő néhány évben ismét a világ élére fog állni a GDP növekedése tekintetében.

Hosszabb távon Közép- és Kelet-Európa a technológiai fejlődés globális központjává válhat. A régió rendelkezik a szükséges elemekkel. A politikai stabilitás javul, a kereskedelmi korlátok fokozatosan megszűnnek. A kormányok egyre jobban felismerik azon intézkedések jelentőségét, amelyek elősegítik az innovációt és a vállalkozások fejlődését.

Ahhoz azonban, hogy a régió valóban hozzájáruljon a technológiai folyamatokhoz, számos problémával kell szembenéznie. A legnyomasztóbb az IT-tudással rendelkezők fenyegető hiánya. Annak ellenére, hogy hatalmas mennyiségű képzett fiatal munkaerő lép be a munkaerőpiacra, a régió egy lehetséges válsággal találta szembe magát, hiszen a kereslet az IT-tudással rendelkezők iránt kezdi meghaladni a kínálatot. Az IDC kutatóintézet előrejelzése szerint 2007 és 2011 között 700 000 IT-munkahelyet fognak Közép- és Kelet-Európában teremteni. A jelek szerint néhány országban a munkahelyek betöltéséhez szükséges IT-szakembereknek mindössze fele elérhető. A hiány oka nem csupán a gyors gazdasági növekedés és az újabb munkahelyek megjelenése. Miután megnyíltak a hatá-

rok, a mérnökök és tudósok jobban fizető lehetőségek reményében elhagyták a régiót.

Ez a migráció egészséges – bár fájdalmas – szakasza a piacgazdaságok fejlődésének Közép- és Kelet-Európában. A legkiválóbb tehetségeknek mindig készen kell állniuk, hogy a legígéretesebb lehetőségeket kövessék. Ha a lehetőségek javulnak otthon, akkor a jelek szerint az emberek elkezdnek visszatérni, hogy hazájukban segítsék az üzleti tevékenység fejlődését. A Microsoftnál például az új szoftverfejlesztési központot Belgrádban két szerb vezeti, akik tudásuk tökéletesítése után tértek haza az Egyesült Államokból.

A régió gyorsan növekvő igényeinek kielégítéséhez azonban néhány kivándorolt visszatérésénél többre van szükség. A kormányoknak ki kell terjeszteniük az információs technológiához való hozzáférést az oktatási rendszer minden szintjére, valamint képzési programokat kell szervezniük, amelyek azokat az embereket is eléri, akik már a munkaerőpiacon vannak.

A magánszektor is fontos szerepet játszik. A PPP, amely a kormányzervek által szervezett helyi közösségek tudását egyeztíti a magánszektor műszaki és üzleti szakértelmével, lehetővé teszi, hogy több embert és gyorsabban érjenek el. Egy nagyon jó példa erre a magyarországi Titán program, amely kapcsolatot teremt a kormányzervek és olyan vállalatok kö-

zött, mint a Microsoft, az Intel, a HP, a Cisco és a Magyar Telekom, amelyek alapvető IT-képzést biztosítanak 200 000 fő számára. A Titán magas szintű képzést nyújt évente további 35 000 IT-szakembernek és üzletembernek.

Ugyanilyen fontos, hogy a kormányok olyan üzleti feltételeket teremtsenek, amelyek ösztönzik az innovációt és a vállalkozások fejlődését. Az intézkedések országonként változóak, beleértve a kereskedelmi politikát, az adókat és a korrupcióellenes küzdelmet. Egy intézkedés azonban az egész régiót átfogja: a szellemi tulajdon védelme. Annak ellenére, hogy egyértelmű jelek mutatják a fejlődést, regionálisan a szerzői joggal való visszaélések aránya szoftverek esetében 68 százalék, ami még mindig a legmagasabb a világon – bár Oroszországban 2004 és 2006 között 7 százalékpontos csökkenés volt tapasztalható.

Megfelelő jogi keretek nélkül a régió továbbra is el fogja veszíteni a tehetségeket. A szellemi tulajdon védelme biztosítékot jelent a fejlesztőknek és vállalkozóknak. Enélkül a régió legtehetségesebb műszaki szakemberei álmaikat máshol fogják valóra váltani, ahol ötleteik nagyobb biztonságban vannak.

A hosszú távú siker attól függ, hogy Kelet- és Közép Európa kormányai képesek lesznek-e a tehetségek képzéséhez és átképzéséhez nélkülözhetetlen lépéseket megtenni.

FORDÍTOTTA ZIMONYI MARTINA